

Arbejdet i den danske strukturkommission

Brudstykker af en politisk proces

Johs. Due

20. juni 2005

Statsministeren beslutter sig for en reform

- Formålet med reformen signaleres tydeligt:
 - Bedre service for borgerne
 - En effektiv offentlig sektor
- Budskabet er garanteret med garantier om demokrati m.m.
- Regeringen styrer processen
 - ┌ Ekspert- og embedsmandskommission

Kommissionen er politikforberedende

- Kommissorier er bredt og lægger op til en bred afdækning af kendte temaer:
 - 2 i stedet for 3 politiske niveauer
 - Borgerne/brugerne i centrum
- Kommissionen har ikke nogen selvstændig politisk legitimitet
 - ┌ Ingen partier, fravær af arbejdsmarkedsparter
 - ┌ Deltagerne i kommissionen har uens vægt

Stram styring

- Tidspres
 - Arbejdet skulle afsluttes på 5 kvartaler
 - Stort set ingen mulighed for selvstændige analyser
- Arbejdspres
 - Hele den offentlige sektor var stort set omfattet
- Kommissoriet var meget detaljeret
 - ┆ Oplisting af en række kriterier

Kommissoriets kriterier

- Nærhed til borgeren
- Borgerinddragelse/dialog
- Demokratisk kontrol
- Retssikkerhed og valgmuligheder
- Kvalitet i opgaveløsningen
- Effektivitet og bæredygtighed
- Klar ansvarsfordeling og sammenhæng

Hvad forventede regeringen?

- Vurdere fordele og ulemper ved alternative modeller...
- ..komme forslag til ændringer, der er holdbare over en længere årrække
- ...opstille og vurdere forskellige modeller for placering af ansvaret for løsningen af offentlige opgaver.....

Det handler om proces!

- Anledning til at få testet omstillingsmulighederne
- Tid til at få modnet (eller aflivet) en politisk beslutning om omlægning af den offentlige sektor
 - I forhold til den offentlige opinion
 - ┆ Internt i regeringspartierne
- Behov for spillerum til den efterfølgende politiske proces

Medlemmerne af kommissionen

- De fleste i kommissionen havde et indgående kendskab til den offentlige sektor
- De fleste medlemmer kender hinanden fra utallige møder og forhandlinger
- De flestes roller lå helt klart fra starten og var kendt og accepteret af de øvrige medlemmer

Arbejdet i kommissionen

- Sektorrappporter
 - Nødvendigt for legitimere senere anbefalinger
 - Bidrog til udvælgelse af områder, der skulle være i fokus
- Fravalg af udenlandske erfaringer
- Høringer
 - Havde primært legitimeringskarakter
 - Undtaget dog drøftelsen om den primære sundhedssektor
- Sekretariat og formand var styrende
 - ┌ Ved emnevalg, metoder og timing

- og udenfor kommissionen

- Afprøvning af politiske muligheder mens kommissionen arbejder
- Kommissionens eksistens fremmer forståelsen for behovet for forandring (eller erkendelsen af at det vil ske under alle omstændigheder)
- Kommissionens medlemmer deltager aktivt i den "offentlige" debat
- Stemningen skifter i løbet af 2003
- Kommissionsrapporten bliver en kærkommen beslutningsanledning

Formandens rolle

Indadtil

- Betænkning afleveret til tiden
- Levere et beslutningsgrundlag, der er relevant for den efterfølgende proces
- Koncentrere arbejdet om processer, der direkte kan bruges i slutbetænkning
- Arbejde for konvergens i møderne
- Vurdere hvornår der er opnået passende tilslutning til et givet kapitel
- "Isolere dissidenter" – splitte/skabe alliancer

Udadtil

- Deltage i den offentlige debat, tilpasse forventninger

Eksperternes rolle

Den positive vinkel:

- Med til at legitimere processen
- Har bidraget overordentligt konstruktivt

Den kritiske vinkel:

- Urealistiske forventninger om "saglighed"
- Svært ved at håndtere det iboende behov for "genveje" og forenklinger, når tidspresset er så udtalt
- Påtager sig en "illegitim" politisk funktion

Hvorfor flere modeller?

- Det står i kommissoriet!
- Kommissionen er ikke en ekspertkommissionen og ej heller repræsentativ
 - Hvad skulle politikerne (og offentligheden) have brugt en 7 – 5 afstemning til?
- Ved at pege entydigt på kun én model
 - ┆ Ville kommissionen blive inddraget i et politisk spil
 - ┆ Og værdien af kommissionens analyser ville blive reduceret

Formandens budskab

- 3 – 7 regioner direkte valg/skatteudskr.
 - Sundhed
 - Miljø, planlægning og trafik
 - Erhvervsudvikling
- Store kommuner, der skal klare resten
 - Det sociale område
 - ┌ Gymnasier?
 - ┌ Beskæftigelse
 - ┌ Men ingen skatteadministration

Kommissionens grundmodeller

	Nuværende arbejdsdeling	Uændrede opgaver	Med smal opgaveportefølje		Statsmodel
			Kommunevalgform	Parti valgform	
Stat					
Amt/ region	13-3	7-8	3-5	3-5	
Kommune		> 20.000 indbg.	> 30.000 indbg.	> 30.000 indbg.	> 30.000 indbg.

Note: De farvede kasser symboliserer opgaverordelingen

Blev rapporten brugt?

- I høj grad
 - Som ydre anledning
 - Som "italesætning"
 - Som inspiration for regeringens udspil
- Reformen var ikke blevet gennemført uden kommissionens forarbejde:
 - ┆ Kommissionen modner beslutningsprocessen
 - ┆ Kommissionen forenkler den politiske debat ved at indsnævre udfaldsrummet

Er det lykkedes?

- Ja i høj grad
 - Vi får stærke omnipotente kommuner
 - Med gode muligheder for en bedre politiske ledelse og en mere serviceorienteret og effektiv offentlig opgavevaretagelse
 - Vi får bedre rammer for etablering af en effektiv sundhedssektor
 - Vi har taget hul på afmonteringen af den danske model på arbejdsmarkedet

Er der skønhedspletter?

- Man skulle ikke gå ned til 20.000 (og derunder) som minimum
- Miljøopgaven er næppe helt optimalt placeret
- Omlægningen af administrationen af arbejdsmarkedet burde have været langt mere radikal